

סדר הלימוד ליום כג אדר [יום 171 בשנה]

רעיא מהימנא

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. מצוה זו למול לשמנה ימים מילת ברית הקדש. סוד עליון, שכתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. למי? לאותם יראיו, אותם יראי חטא, שהרי סוד הברית הקדוש לא ראוי לגלות, רק להם. ואת סוד הברית הקדוש הרי פרשוהו, ונתבאר בכמה מקומות.

וסוד זה לשמנה ימים הוא חיוב על העולם, לכל העם הקדוש, שכתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני – זהו אות ברית הקדש, והוא שמיני לכל הדרגות, ומילת אותו הברית להעביר אותה ערלה מלפני הברית.

שהרי באותו הזמן שמתכנסים העם הקדוש להעביר אותה הערלה מלפני הברית, הקדוש ברוך הוא מכנס את כל הפמליא שלו ומתגלה ודאי להעביר את אותה הערלה למעלה מלפני ברית הקדוש. שהרי כל המעשים שישראל עושים למטה, מעוררים מעשה למעלה. ובאותו זמן נדחית אותה הערלה מכל העם הקדוש למעלה, ומתקינים לאותה הערלה כלי אחד עם עפר להשרות אותה הערלה בתוכו, בסוד הכתוב (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. (בראשית ג) ועפר תאכל כל ימי חייה.

מכאן שלא צריך לנהג בזיון במקום ההוא. אף על גב שמעבירים אותו מהברית הזו, ומקומו כאשר נפרד מהברית הזו הוא עפר, (שהנה) שהרי אחר שהנחש ההוא העבר מלפני האדם, הקדוש ברוך הוא שם לו את מדורו בעפר, שכתוב ועפר תאכל כל ימי חייה. וכיון שהקדוש ברוך הוא פשהעביר אותו מלפני אדם, שם מדורו בעפר והתקין אותו, כך באותו גון ממש אנו צריכים כשמעבירים את הערלה, להתקין לה עפר שיהיה בו המדור שלו.

כל אדם צריך להקריב אותו בן קרבן לקדוש ברוך הוא, בשמחה, ברצון הלב, להכניסו תחת כנפי השכינה, ונחשב לפני הקדוש ברוך הוא שהוא קרבן שלם שיתקבל ברצון.

והקרבן הזה, כמו קרבן הבהמה. זה לשמנה ימים, וזה לשמנה ימים, שכתוב ומיום השמיני והלאה ירצה. במה ירצה?

בזה שעוברת עליו שבת אחת. פיון שעוברת עליו שבת אחת, אז זה ירצה לקרבן, וזה לקרבן. למה? משום שנדבק ונדמן אל אותה השבת, סוד ברית הקדש, ועל כן הכל הוא בסוד עליון.

(ע"כ רעיא מהימנא).

בכ"ל קדש לא תגע ואל המקדש וגו'. בא ראה, בכל יום ויום כנסת ישראל נוטלת מבית המלך מזון לרוחות בני האדם וזנה אותם בקדשה, פרט לאלה, שעד שמתישבות בגוף אותן רוחות. אחר שלשים ושלשה ימים היא משגיחה עליהם כל יום, שהרי הרוחות נקשרות בגוף כשאר בני העולם. כמו שהיא לא שורה אלא במקום שלם, כך כל מעשיו כגון זה, עד שנשלמים. בכל קדש לא תגע, להשגיח עליהם.

ואם נקבה תלד. כמו שבארנו, שיותר צד השמאל שולט, והימין נכנע. ועל כן הכל, על כל אחד שנים, רחוקה הנקבה מן הזכר להקשר הרוח בגוף, שהרי השמאל אינו מתישב כך כמו הימין, ונמצא יותר בתקף.

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רבי יהודה פתח, (שמואל א-ב) אין קדוש פה, כי אין בלתי ואין צור כאלהינו. הפסוק הזה קשה, אין קדוש פה, משמע שיש קדוש אחר, משום שכתוב פה. ואין צור כאלהינו, משמע שיש צור אחר.

אלף ודאי, אין קדוש פה, שכמה קדושים הם, קדושים למעלה, שכתוב (דניאל ד) ומאמר קדישין שאלתא. ישראל הם קדושים, שכתוב (ויקרא יט) קדשים תהיו. וכלם קדושים, ולא קדושים פה. ומה הטעם? משום שכתוב כי אין בלתי. מה זה כי אין בלתי? אלא קדשת הקדוש ברוך הוא בלתי הקדשה שלהם, שהוא לא צריך את הקדשה שלהם. אבל הם אינם קדושים בלתי, וזהו כי אין בלתי, אין הקדשה שלהם בלתי.

ואין צור כאלהינו. כמו שבארוה, שהקדוש ברוך הוא צר צורה בתוך צורה ומתקין אותה, ונופח רוח חיים, ומוציא אותה לאויר העולם. דבר אחר ואין צור כאלהינו – יש צור שנקרא צור, (ישעיה נא) הביטו אל צור חצבתם. (שמות יז) והכית בצור. הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב. וכלם נקראים צור, ואין צור בכלם כאלהינו, שלו השלטון והמלכות על הכל.

רבי חייא ורבי אחא היו יושבים לילה אחד לפני רבי אבא. קמו בחצות הלילה לעסק בתורה. עד שיצאו החוצה, ראו כוכב אחד שהיה מפה שלש פעמים בכוכב אחר ומסתיר אורו. בינתיים שמעו שני קולות בשני צדדים, קול אחד לצד צפון למעלה, וקול אחד למטה, והקול ההוא מכריז ואומר: הכנסו והתכנסו למקומכם, עכשו השתמרות של נקבה פתוחה, הקדוש ברוך הוא נכנס לטיל בגן להשתעשע עם הצדיקים שבגן. עבר אותו הקול ושכך.

חזרו רבי אחא ורבי חייא. אמרו, הנה ודאי עת רצון, שהתעוררות של כנסת ישראל (זמן) היא להתחבר עם המלך הקדוש. אמר רבי אחא, ודאי לא (מתחברת) משפעת לה כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא אלא מתוך שירה ומתוך השבח שלה אליו.

עד שבא הבקר, ומושיט לה המלך חוט של חסד, וסוד הדבר כמו שאמרנו, (אסתר ה) ויושט המלך לאסתר את שרכיט הזהב אשר בידו וגו'. ואל תאמר שלה לבדה מושיט המלך את זה, אלא לה, ולכל אותם שמתחברים עמה. בא ונתחבר יחד. ישבו.

פתח רבי אחא ואמר, (בראשית ב) ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו'. למה פתח הפסוק כך? אלא הנה נתבאר, שעל זה לא כתוב כי טוב בשני, משום שעתידי אדם להפרד, וכתוב לא טוב היות האדם לבדו.

וכי לבדו היה? והרי כתוב (שם ה) זכר ונקבה בראם. ושנינו, אדם דו פרצופים נברא, ואתה אומר לא טוב היות האדם לבדו?! אלא שלא השתדל עם נקבתו, ולא היתה לו עזר כנגדו, משום שהיתה בצדו, והיו יחד מאחור, ואז היה האדם לבדו.

אעשה לו עזר כנגדו. מה זה כנגדו? כנגד פניו, להדבק זה עם זה פנים בפנים. מה עשה הקדוש ברוך הוא? נסר אותו ונטל הנקבה ממנו, זהו שכתוב ויקח אחת מצלעותיו. מה זה אחת? זו הנקבה שלו, כמו שנאמר אחת היא יונתי תמתי. ויביאה אל האדם, התקינה ככלה, והביא אותה להיות כנגד פניו המאירות פנים בפנים. ובעוד שהיתה דבוקה הנקבה בצדו, היה האדם לבדו. אחר כך עלו שנים, וקמו שבע יחד.

בא ראה, בשעה שנכנסה (שהתקנה) אצל אדם, הקדוש ברוך הוא ברוך אותם, זהו שכתוב (שם א) ויברך אתם אלהים, כחזן שמברך את

הכלה בשבע ברכות. מכאן למדנו, חתן וכלה, כיון שמתברכים בשבע ברכות, נדבקים יחד, כמו דגמא שלמעלה.

ועל כן, מי שבא להתחבר עם אשה של של אחר, הנה פוגם את הזוג, (כפיכול עושה שתי רשיות למעלה) שהרי הזוג של כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא לבדו, בזמן שהוא ברחמים ובזמן שהוא בדין. בא ראה, מי שמתחבר לאשה של אחר, כאלו משקר בקדוש ברוך הוא ובכנסת ישראל, ועל זה הקדוש ברוך הוא לא מכפר לו בתשובה, והתשובה תלויה עד שיסתלק מן העולם. זהו שכתוב (ישעיה כב) אם יכפר העון הזה לכם עד תמתו. ומתי? בשעה שנקנס בתשובה לעולם ההוא, ויש לו לקבל ענש.

רבי אלעזר אמר, מי שמשקר בכנסת ישראל לא יתקבל בתשובה עד שידון בדין של גיהנם. כל שכן מי שמשקר בכנסת ישראל ובקדוש-ברוך-הוא. וכל שכן אם מטריח את הקדוש ברוך הוא לעשות דמות של ממזר באשתו של האחר ומכחיש את פרסום המלך.

רבי חייא פתח ואמר, (משלי כ) גוזל אביו ואמו וגו'. אביו - זה הקדוש ברוך הוא. אמו - זו כנסת ישראל. מה גוזל? כמו שנאמר (ישעיה ג) גזלת העני בבתיכם. ומי היא? מי שחומד אשה אחרת שאינה בת זוגו.

שם שנינו, כל הנהגה מן העולם הזה בלא ברכה, כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל, שכתוב גוזל אביו ואמו וגו'. כל הנהגה מן העולם הזה, כלל זה הוא האשה. מי שנדבק באשה להנות ממנה, ואף על גב שהיא פנויה, ונהנה ממנה בלא ברכה, כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל. מה הטעם? משום שהזוג שלהם הוא בשבע ברכות. ומה על פנויה כף - מי שנדבק באשתו של אחר, שעומד כמו שלמעלה, בזוג של שבע ברכות, על אחת כמה וכמה.

חבר הוא לאיש משחית - זה ירבעם, כמו שבארונה, ואמר אין פשע, שאומר הנה היא פנויה, למה אסור? משום זה הוא גוזל אביו ואמו. ולא עוד, אלא שחבר הוא לאיש משחית. מי הוא איש משחית? שפוגם הדמות והתקון של מעלה. כל שכן מי שחומד את אשתו של חברו להדבק (ונדבק בה) עמה, שפוגם יותר, ועל זה הוא

נפגם לעולמים. איש משחית – שפוגם למעלה, ופוגם למטה, ופוגם את נפשו, שכתוב משחית, וכתוב (משלי ו) משחית נפשו הוא יעשנה. **רבי אבא פתח ואמר**, (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'. ויאמר שלחני, וכי קשור היה בידו של יעקב? אלא אשריהם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא חס על כבודם ולא עוזב אותם לעולמים. זהו שכתוב (תהלים נה) לא יתן לעולם מוט לצדיק. והנה פתוב, ותקע כף ירך יעקב.

אף את שלו גבה. והנה נתבאר, כתוב (בראשית לב) והוא לן בלילה ההוא במחנה. וכתוב ויקחם ויעברם את הנחל. מה היתה דעתו של יעקב להעבירם בנחל בלילה? אלא ראה את המקטרג הולך בין המחנה שלו, אמר יעקב, אעבר לצד האחר של הנחל, אולי לא מצא ערבוניה.

מה ראה? ראה שלהבת של אש ליהטת, הולכת וטסה בין מחנותיו. אמר יעקב, מוטב לנסע מכאן, והנהר מפסיק בינינו, ולא תמצא ערבוניה. מיד – ויקחם ויעברם את הנחל. ויותר יעקב לבדו, מכאן למדנו, מי שנמצא לבדו בבית בלילה, או ביום בבית מיוחד, כל שפן בלילה, מה זה מיוחד? מיוחד משאר הבתים, או מי שהולך לבדו בלילה, יכול להנזק.

בא ראה, ויותר יעקב לבדו, אז – ויאבק איש עמו וגו'. שנינו, הוא בא מצד הדין, ושלטונו בצד של הלילה. מה זה בצד הלילה? להפנס לגלות (בגלותם). כיון שעלה האור, תשש כחו, ומתגבר עליו הכח של יעקב, (הוא) שהרי מצד הלילה הוא בא. ובזמן שהיה לילה, לא היה יכול לו יעקב. כשעלה האור, התחזק הכח של יעקב ואחז בו, והתגבר עליו. ראה אותו יעקב שהנה הוא שליח.

אמר לו, עזב אותך, שאיני יכול לך. מה הטעם לא יכל לו? משום שהיה עולה האור, ונשבר הכח שלו, שכתוב (איוב לח) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהים. מה זה ויריעו? שנשברו כל אותם שבאים מצד הדין. אז התחזק יעקב ואחז בו.

אמר לו, שלחני כי עלה השחר, הגיע הזמן לשבת את שכחו של הקדוש ברוך הוא ולהתכנס. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. אם תברכני יהיה צריך להיות! מה זה אם ברכתני? אלא אמר לו יעקב, ודאי שאבא ברך אותי אותן הברכות שרצה לברך את עשו,

וְאֲנִי פוֹחַד מִמֶּךָ עַל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת, אִם תּוֹדָה לִי עֲלֵיהֶן (א) אִם לֹא, או שִׁמְצָא עָלַי מְקַטְרֵג בְּגִלְלָם.

מִיָּד אָמַר לוֹ, וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ. מָה אָמַר לוֹ? אֶלֶּא כִּן אָמַר לוֹ, לֹא בְּהִתְחַכְּמוֹת וְלֹא בְּעַקְבוֹת (שְׁלֶךְ) הַרְוַחַת אֶת אוֹתָן הַבְּרָכוֹת, לֹא יֹאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ יַעֲקֹב, שְׁהָרִי לֹא בְּעַקְבוֹת זֶה הָיָה, כִּי אִם יִשְׂרָאֵל, וְדַאי יִשְׂרָאֵל הוֹדָה עֲלֶיךָ וּמִמֶּנּוּ יֵצְאוּ הַבְּרָכוֹת, מִשּׁוֹם שְׂאֵתָה אַחֲזוּ בוֹ, וְעַל זֶה אֲנִי וְכָל שְׂאֵר הָאוֹכְלוֹסִין הוֹדִינוּ עֲלֵיהֶן.

כִּי שְׂרִית עִם אֱלֹהִים וְאִם אֲנָשִׁים וְתוֹכָל. עִם אֱלֹהִים – כָּל אוֹתָם שְׂבָאִים מֵצַד הַדִּין הַקָּשָׁה. וְעִם אֲנָשִׁים – זֶה עֲשׂוֹ וְהָאוֹכְלוֹסִים שְׁלוֹ. וְתוֹכָל – יְכַלֵּת לָהֶם, וְהֵם לֹא יְכַלּוּ לָךְ. וְלֹא עֲזַב אוֹתוֹ יַעֲקֹב עַד שֶׁהוֹדָה לוֹ עַל אוֹתָן הַבְּרָכוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיְבָרֵךְ אֶתוֹ שָׁם.

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעַה שְׁעָלָה הָאוֹר, נִכְנָעִים כָּל אוֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּינִים וְאִינָם נִמְצָאִים, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מְסַפְּרַת עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאוֹתָהּ הַשַּׁעַה הִיא עֵת רְצוֹן לְכָל, וּמוֹשִׁיט לָהּ הַמְּלָךְ וְלְכָל אוֹתָם שְׂנִמְצָאִים עִמָּה שְׂרָבִיט שֶׁל חוּט שֶׁל חֶסֶד, לְהַמְצִיא בְּשַׁלְמוֹת עִם הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְהִנֵּה נִתְבָּאֵר.

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתָם הַזְּמַנִּים שְׂנִמְצָא עִמָּה, וְהִיא מְעוֹרְרַת רְצוֹן אֶלִיו בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמוֹשֶׁכֶת אוֹתוֹ אֶלֶיָּהּ בְּרַב חֶבֶה וְתִשׁוּקָה, אֲזַי מִתְמַלֵּאת מֵצַד הַיְמִין, וְכַמָּה אוֹכְלוֹסִים נִמְצָאִים בְּצַד הַיְמִין בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְכִשֶּׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעִיר חֲבִיבוֹת וְרְצוֹן בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהִיא מְעִירָה אַחֵר כֵּן, וְלֹא בְּזִמְן שֶׁהוּא מְעִיר, אֲזַי הַכָּל נִמְצָא בְּצַד הַנִּקְבָּה, וְהַשְּׂמָאל מִתְעוֹרֵר, וְכַמָּה אוֹכְלוֹסִים עוֹמְדִים וּמִתְעוֹרְרִים בְּצַד הַשְּׂמָאל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. כֵּן גַּם כְּתוּב, (זֶהוּ שְׂכָתוֹב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְגו'. מָה הַטַּעַם? שְׂנִינּוּ, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן נִמְצָא כְּמוֹ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה כְּדָגְמָא שֶׁל זֶה. וְעַל זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר זָכָר אוֹ נְקֵבָה, שִׁמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם. וּבְכָל צָרִיךְ אָדָם לְהִדְבִּיק רְצוֹן לְמַעְלָה אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שִׁמְצָאוּ רְצוֹנוֹת בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלַקְתֶּם שֶׁל הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְהִדְבִּיק אֶת רְצוֹנָם אֶל הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ, עֲלֵיהֶם כְּתוּב, (דְּבָרִים ד) וְאוֹתָם הִדְבַּקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְּחַת אוֹ בְּהֶרֶת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֲנִי שְׂתַרְחַחַת שְׂשׁוּפְתָנִי

השמש. הפסוק הזה נתבאר, אבל בשעה שהלבנה מתכסית בגלות, היא אומרת, אל תראני. לא שהיא מצוה שלא לראות אותה, אלא משום שהיא רואה את תשוקתם של ישראל אליה, לראות את אורה, היא אומרת אל תראני, לא תוכלו לראות אותי. אל תראני ודאי. מה הטעם? משום שאני שחרחרת, משום שאני בקדרות.

מה זה שחרחרת? שחרה היה צריך להיות! אלא שתי קדריות, אחת – ששפתני השמש, שהסתלק ממני השמש להאיר לי ולהסתכל בי, ואחת – שפני אמי נחרו בי.

ששפתני?! ששפתני היה צריך להיות! אלא רמז הוא רומז, בשש. שכאשר מאיר השמש, בששה אורות הוא מאיר, וכשמסתלק, כל אותם ששת האורות מסתלקים. בני אמי – אלו הם שבאים מצד הדין הקשה. נחרו בי, כמו שנאמר נחר גרוני. זהו שכתוב (איכה ה) על צוארנו נרדפנו. שכאשר היו ישראל נכנסים לגלות, היו הולכים ידיהם מהדקות לאחור, ורחים על צוארם, ולא יכלו לפתח את הפה.

שמוני נטרה את הפרמים, ללכת לגלות, לשמר את שאר העמים בשביל ישראל. פרמי שלי לא נטרתי, שהרי לא יכלתי לשמר אותם כבראשונה. בראשונה שמרתי את פרמי שלי, וממנו נשמרו שאר הפרמים. עכשו אני שומרת את שאר הפרמים בשביל פרמי שלי שיהיה שמור ביניהם.

רבי חייא יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחת, ראו עץ אפרסמון אחד בצד ימין הדרך. אמר רבי יוסי, עטיפה של עשן מצויה בעינים, אין לנו רשות לראות בשמחה מיום שחרב בית המקדש.

פתח ואמר, (תהלים כד) לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה. פיון שאמר לה' הארץ ומלואה, למה תבל וישבי בה? וכי תבל איננה מן הארץ? אלא כן אמר, לה' הארץ ומלואה – זו הארץ הקדושה, שנקראת עץ החיים. תבל וישבי בה – אלו שאר הארצות, כמו שנאמר (שם ט) והוא ישפט תבל בצדק, שתבל תלוייה בצדק, והכל דבר אחד.

רבי חייא אמר, לה' הארץ ומלואה, מילא הארץ, מה זה ומלואה? אלא אלו נשמות הצדיקים. תבל וישבי בה. תבל – זו הארץ

שְׁלֵמֻטָּה. וַיִּשְׁבִּי בָּהּ – אֵלּוּ הֵם בְּנֵי הָאָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּךָ, בְּמָה
בְּאַרְנֹנוּ כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶנָּה? אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֶּךָ
זֶה, שְׂאוֹתָהּ אַרְץ הַחַיִּים עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶנָּה, שְׁכָלָם
יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הַנְּהָר הָעֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן, וּבָהֶם מִתְתַקְנֶת
לְהַתְעַטֵּר עִם הַמַּלְאָךְ הַקָּדוֹשׁ וְלִזְוֹן אֶת הָעוֹלָמוֹת. (ומשום כֶּךָ)

מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', נָקִי כַפַּיִם וְכֹר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא נַפְשִׁי וְגו'.
נִפְשׁוּ כְּתוּב, מֵה זֶה נַפְשִׁי וְנִפְשׁוּ? אֲלֵא הִכֵּל דְּבַר אֶחָד, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (עמוס ו) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְיָ הוּא בְּנִפְשׁוֹ. (שמואל-א ב) כִּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי
וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדוֹד הַמַּלְאָךְ נֶאֱחָז בְּאוֹתוֹ לֵב וּבְאוֹתָהּ נַפֶּשׁ, וְעַל כֵּן לֹא
נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשׁוֹ.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים, פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד, וּפָנְיוֹ מְלֵאוֹת בְּמִכּוֹת, וְהָיָה קָם
מִתַּחַת אֵילָן אֶחָד. הִסְתַּכְּלוּ בוֹ, וָרָאוּ פָנָיו אֲדָמוֹת בְּאוֹתָן
הַמִּכּוֹת. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
חֹטֵא הוּא, שְׂאֵם לֹא כֶּךָ, לֹא נִרְשָׁמוּ פָנָיו בְּאֵלּוּ הַחֲלָאִים הָרַעִים, וְאֵלּוּ
לֹא נִקְרְאִים יְסוּרִים שֶׁל אֶהְבָּה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כֶּךָ הוּא וַדַּאי,
שְׂיִסוּרִים שֶׁל אֶהְבָּה מְכַסִּים הֵם מִבְּנֵי אָדָם.

בֵּא רָאָה, שְׁכַתוֹב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בְּהֶרֶת.
הִנֵּה שְׁלֵשָׁה מִיָּנִים כָּאֵן, וְכֻלָּם נִקְרְאִים נִגְעַ צְרַעַת. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנִגְעַ צְרַעַת. מֵה זֶה נִגְעַ צְרַעַת? הַסְּגָרָה, הַסְּגָרָה
בְּכָל, וְכַתוּב וְהוֹבָא אֶל אֶהְרֵן הַכֹּהֵן וְגו'. אֲבָל אוֹתָם שִׁירָאוּ לְחוּץ,
כְּתוּב וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטָמֵא אֹתוֹ. שְׁהָרִי וַדַּאי אוֹתָם שִׁירָאוּ בְּחוּץ בְּבִנְיָ
אָדָם, הֵם בְּאִים מִצַּד הַטְּמֵאָה, וְאִינָם יְסוּרִים שֶׁל אֶהְבָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִנֵּין לָנוּ? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, שְׁכַתוֹב (משלי כז) טוֹבָה
תּוֹכַחַת מִגְּלָה מֵאֶהְבָּה מִסְתַּרְתָּ. אִיזוּהִי תּוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה? (זוהי
תּוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה כִּאֲשֶׁר הִיא) מִסְתַּרְתָּ מִבְּנֵי אָדָם. כְּמוֹ זֶה מִי שְׁמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ
בְּאֶהְבָּה, צָרִיךְ לְהִסְתַּיֵּר דְּבָרָיו מִבְּנֵי אָדָם, שְׁלֹא יִתְבַּיֵּשׂ מֵהֶם חֲבֵרוֹ.
וְאִם דְּבָרָיו הֵם בְּגִלּוּי לְפָנָי בְּנֵי אָדָם, אִינָם בְּאֶהְבָּה.

כֶּךָ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁמוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם, בְּכָל הוּא מוֹכִיחַ
בְּאֶהְבָּה. בְּרֵאשׁוֹנָה מְכָה אוֹתוֹ בְּגוֹפּוֹ בְּפָנָיִם. אִם חֹזֵר בּוֹ –
מוֹטָב, וְאִם לֹא – מְכָה אוֹתוֹ תַּחַת לְבוּשׁוֹ, וְאֵלּוּ (בְּעוֹר) נִקְרְאִים יְסוּרִים
שֶׁל אֶהְבָּה. אִם חֹזֵר בּוֹ – מוֹטָב, וְאִם לֹא – מְכָה אוֹתוֹ בְּגִלּוּי בְּפָנָיו,

לפני כלם, כדי שישתכלו בו וידעו שהנה הוא חוטא, ולא אהוב שְׁל רבוננו הוא.

אמר להם אותו האיש, בקשר של עצה אחת באתם אלי, ודאי אינכם אלא מאותם שדיורם בבית רשב"י, שלא פוחדים מהכל. אם בני שבאים אחרי יתגרו בכם, איך דבריכם בגלוי? אמר לו, התורה כך היא, שפיתוב (משלי א) בראש המיות תקרא בפתיחי שְׁערים בעיר אמריה תאמר. ומה אם בדברי תורה אנו פוחדים מפניך, הרי נמצא בבושה לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד, אלא שהתורה צריכה צחות. פתח אותו האיש ואמר, (מיכה ז) מי אל כמוך נשא עון וגו'. הרים ידיו ובכה. בינתיים הגיעו בניו. אמר בנו הקטן, יש כאן סיוע שמימי.

פתח ואמר, (קהלת ז) את הכל ראיתי בימי הבלוי יש צדיק אבד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו. הפסוק הזה למדנו בבית רבי דוסתאי סבא, שהיה אומר משמו של רבי ייסא סבא. את הכל ראיתי בימי הבלוי, וכי שלמה המלך שהיה חכם על הכל, איך אמר כך שהוא ראה הכל בזמן שהוא הלך בחשכים של העולם? שהרי כל מי שמשתדל בחשכים של העולם, לא רואה דבר ולא יודע דבר?

אף כך נתבאר, בימי שלמה המלך עמדה הלבנה בשלמותה, ושלמה התחכם על כל בני העולם, ואז ראה הכל וידע הכל. ומה ראה? ראה כ"ל, שלא זו מן הלבנה, והיה מאיר לה השמש (לה פשמש). זהו שפיתוב את הכל ראיתי בימי הבלוי. מה זה הבלוי? זו הלבנה שנכללת מן הכל, ממים ואש ורוח יחד. כהבל שיוצא מן הפה שכלול מן הכל.

והוא ראה כ"ל, באותו ההכל שלו שאחז בו. יש צדיק אבד בצדקו, בא וראה, בזמן שמתרבים הצדיקים בעולם, הכ"ל הזה לא זו מהלבנה לעולמים, והכ"ל הזה נוטל כל שמן ומשחה ושמחה שלמעלה, ומתמלא (ידיו ורוח) ושמן וגדל, כדי להזדוג עם הלבנה, והוא מרויח בשבילה.

ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם והלבנה נחשכת, אז הצדיק אבד בצדקו. לא כתוב צדיק נאבד, אלא צדיק אבד, שהרי לא נראה (מתחבר) בלבנה, ולא נוטל שמן ומשחה ושמחה למלא אותה ולהזדוג עמה. ועל זה צדיק אבד בצדקו, זו הלבנה, שבגלל הלבנה

שלא נמצאת להזדווג עמו, הוא אובד, שלא שואב מהשמחה כמו שהיה עושה. ואז מתעורר כל צד השמאל, והרשעים מאריכים בשלוה בעולם. זהו שכתוב ויש רשע מאריך ברעתו. מה זה ברעתו? באותו הצד (באותה רעה) שנדבק בו.

עוד יש צדיק אבד בצדקו, שכאשר הרשעים רבים בעולם והדין תלוי (בחטאים), הצדיק אבד בצדקו, הוא נתפס בחטאם, כמו אבא שנתפס בחטאי בני עירו, שכלם היו חצופים (אליה), והוא לא התרה בהם ולא ביש אותם לעולמים, ומחה בידינו שלא נתגרה ברשעים (ולא מחה בידם שלא להתגרות בהם), והיה אומר לנו, (תהלים לו) לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעשי עולה. אמר אבי, ודאי הקדוש ברוך הוא העניש אותי בזה, שהרי היתה רשות בידי למחות בידיהם ולא עשיתי, ולא בישתי (הוכחתי) אותם לא בסתר ולא בגלוי.

עוד פתח בנו אחר ואמר, (בראשית ב) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. וייצר ה' אלהים, בשני יודיים, בשני יצרים, יצר טוב ויצר רע, אחד כנגד מים ואחד כנגד אש. ה' אלהים - שם מלא. את האדם - כולל זכר ונקבה. עפר מן האדמה - זה עפר הארץ הקדושה, שמשם נברא, והוא מקום בית המקדש.

ויפח באפיו נשמת חיים - זו הנשמה הקדושה שנמשכת מאותם החיים שלמעלה. ויהי האדם לנפש חיה, אדם נכלל בנפש הקדושה, מהחיה העליונה שהוציאה הארץ, שכתוב (שם א) תוצא הארץ נפש חיה, הנפש של החיה העליונה ההיא.

השלמה מההשמטות סימן ו'

שכתוב תוצא הארץ נפש חיה, נפש של אותה חיה עליונה, ומשום שהנפש חיה הזו היא קדושה עליונה, כשהארץ הקדושה מושכת אותה לתוכה ונכללת בה, אזי קוראים לה נשמה.

ובא ראה, בכל זמן שאדם הולך בדרך אמת, ופיו ולשונו מדברים דברים קדושים, בתפלה ובתורה, הנשמה הזו נדבקת בו, הוא אהוב של רבונו, כמה שומרים שומרים עליו מכל הצדדים, רשום הוא לטוב למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו. וזוהי שעולה למעלה ומדברת לפני המלך הקדוש, ונכנסת לכל השערים, ואין מי שימחה בידה. ועל זה נקראת רוח מדברת, שהרי לכל שאר הנפשות (נפשותינו) אין רשות לדבר לפני המלך פרט לזו.

וּבְזִמְנָן שהוּא מִסְטָה אֶת דְּרָכָיו, וְשִׁפְתוֹתָיו וּלְשׁוֹנוֹ מְדַבְּרִים דְּבוּרִים רְעִים, הַשְׂכִּינָה מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, וְהַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה עוֹבְרֶת מִמֶּנּוּ וְלֹא נִדְבְּקֶת בּוֹ. וּמִצַּד שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע הַקָּשָׁה מִתְעוֹרְרֶת רוּחַ אַחַת שֶׁמְשׁוֹטְטֶת וְאוֹכֶלֶת בְּעוֹלָם, שְׁאִין שׁוֹרָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁקְּדוּשָׁה עָלְיוֹנָה הִסְתַּלְּקָה מִשָּׁם. וְאוֹתָם דְּבוּרִים עוֹלִים לְמָקוֹם הַנְּחֹשׁ הָרַע, שֶׁהַכֹּל חוֹזֵר לְמָקוֹמוֹ. וּבִשְׁעָה שֶׁמַּעֲלִים, הַכֹּל מְכַרְיִזִים וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְּקוּ מִסְבִּיבוֹ שֶׁל הַדְּבוּר הָרַע שֶׁל פְּלוֹנִי! פָּנּוּ מָקוֹם לְדַרְכוֹ שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַקָּשָׁה!

וְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עוֹלָה בְּבוֹשָׁה וּבְצֶרֶת הַכֹּל, וְלֹא נוֹתְנִים לָהּ מָקוֹם לְדַבֵּר כְּמַקְדָּם, וְאִז מְזַדְמָן הַנְּחֹשׁ. וּכְשֵׁאוֹתוֹ הַדְּבוּר הָרַע עוֹלָה בְּדַרְכִים יְדוּעוֹת וְשׁוֹרָה לְפָנָי הַנְּחֹשׁ הַקָּשָׁה, כְּמָה רוּחוֹת מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרֶדֶת מֵאוֹתוֹ הַצַּד, וּמוֹצֵאת שְׁאוֹתוֹ אָדָם עוֹרֵר אוֹתָהּ בְּדְבוּר רָע, וְהָרִי הָרוּחַ הַמְּדַבְּרֶת הַקְּדוּשָׁה עֲבָרָה מִמֶּנּוּ, אִז שׁוֹרָה עָלָיו וּמְטַמְאֶת אוֹתוֹ, וְאִז הוּא סָגוּר, וְנִפְגָּם בְּשָׂרוֹ בְּמֵרָאָה פָּנָיו בְּכֹל, וְעַל זֶה כָּתוּב שֶׁמֶר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שִׁמֵּר מִצָּרוֹת נִפְשׁוֹ, נִפְשׁוֹ וְדַאי. אוֹתָהּ שֶׁהִיָּתָה מְדַבְּרֶת, נַעֲשֵׂתָה מִשְׁתַּקֶּת מִשׁוּם דְּבוּר רָע. וּכְמוֹ שֶׁעָנְשׁוּ שֶׁל אָדָם בְּזֶה מִשׁוּם אוֹתוֹ דְּבוּר רָע, כִּךָ עָנְשׁוּ בְּגִלְל דְּבוּר טוֹב (שָׁבָא לִידוֹ שֶׁיִּכַּל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר). (ע"כ מההשמטות).

מִי שֵׁישׁ בִּידוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידוֹ מְדַרְשׁ (סוּדוֹת הַתּוֹרָה), לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא

וְזֶה שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה בְּאֲבוֹת דְּרַבֵּי נֶתָן (סוֹף פֶּרֶק כ"ט) וְכֵן הוּא גַם כֵּן בְּבִרְכוֹת כָּל מִי שֵׁישׁ בִּידוֹ מְדַרְשׁ וְאִין בִּידוֹ הַלְכוֹת לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל חֲכָמָה, כָּל מִי שֵׁישׁ בִּידוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידוֹ מְדַרְשׁ לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא, פִּירוּשׁ: שֶׁהַלְכוֹת נִקְרָא טַעַם שֶׁל חֲכָמָה לְפִי שֶׁכָּהֵן וְעַל יָדָן מִשְׁגַּח הַמַּהוּת חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְלַבְּשָׁה בְּהַלְכָה זֹה, מִה שְׁאִין כֵּן בְּלִמּוּד הַפְּנִימִיּוּת הַנִּקְרָא מְדַרְשׁ אִין מִשְׁגַּח הַמַּהוּת מְמֹשׁ, וְלָכֵן נִקְרָא שְׁלֵא טַעַם טַעַם שֶׁל חֲכָמָה, פִּירוּשׁ: הַמַּהוּת מְמֹשׁ. וְעַם כָּל זֶה מִי שֵׁישׁ בִּידוֹ הַלְכוֹת וְאִין בִּידוֹ מְדַרְשׁ לֹא טַעַם טַעַם שֶׁל יִרְאֵת חֲטָא, כִּי אִף שֶׁבְּלִמּוּד הַמְּדַרְשׁ אִין מִשְׁגַּח רַק הָאֲרָה, מְכַל מָקוֹם זֶה הָאֲרָה מְבִיאָה לִידֵי יִרְאֵת חֲטָא... וְעוֹד, כִּי אִף שֶׁזָּהוּ רַק הָאֲרָה, הִנֵּה הִיא הָאֲרָה מְבַחֲבִינּוֹת הַפְּנִימִיּוּת, כִּי אוֹרִיָּתָא סְתִים וְגַלְיָא.

(לקוטי תורה לבעל המניא שם טור ד')